

© PATRICK DIELEMAN

IS AARDAPPELEN BEWAREN ALTIJD RENDABEL?

Het aantal landbouwers dat aardappelen teelt neemt af. Bij wie doorgaat met de teelt neemt het areaal wel toe. Daarbij stelt zich vaak vrij snel de vraag of er bijkomende opslagcapaciteit moet worden gebouwd en of zelf bewaren nog rendabel is of niet. – *Karolien Cools, landbouwconsulent Boerenbond*

Bij het bewaren van aardappelen komen heel wat meer kosten kijken dan enkel de afschrijvingen van de bewaarloods. Zowel bij de variabele als bij de vaste kosten zien we heel wat verschillen tussen bedrijven.

Vaste kosten nemen toe

Op de meeste bedrijven komen er bij de vaste kosten ook afschrijvingen bij voor de inschuurlijn. Door investeringen in bewaarloodsen en inschuurlijnen zien we de intresten toenemen. Die nemen wel jaar na jaar af. In beperktere mate is er ook een stijging van de verzekeringskosten en belastingen op het bedrijf. Daarnaast zijn er ook heel wat bedrijven waar men bij de bouw van een nieuwe loods verder zal uitbreiden in de teelt, vaak via seizoenpacht. Dat brengt een duidelijke verhoging mee van de totale pachtkosten voor de teelt van aardappelen.

Variabele kosten

Bij de variabele kosten komen er bij bewaring van aardappelen in de eerste plaats de kosten bij voor kiemremmers. Deze zullen variëren in functie van de voorziene bewaarduur en de toedieningswijze van die kiemremmer, namelijk als

poeder of vloeibaar bij het inschuren of door middel van vergassing in de loop van het bewaarperiode. Wie kiest voor bewaring zonder kiemremmers moet beschikken over loodsen met een koelsysteem. Dat brengt nog grotere investerings- en energiekosten mee. Maar altijd is er een

.....

Om de rentabiliteit van aardappelbewaring in te schatten, moet je met meer rekening houden dan alleen met de investeringskosten.

.....

**SLIMMER
BOEREN
MET
CIJFERS**

belangrijke toename van de energiekosten. Zowel voor het in- en uitschuren van de aardappelen als voor het ventileren is er behoorlijk wat elektriciteit nodig. Wanneer in functie van de bewaring van de aardappelen gekozen wordt om een ander ras te telen, kan dit een belangrijke invloed hebben op de kostprijs van het pootgoed. Rassen waarvoor kwekersrechten verschuldigd zijn, kosten beduidend meer per hectare dan vrije rassen. De eerste jaren blijft dit beperkt, maar na verloop van tijd zullen ook de onderhoudskosten toenemen voor zowel de loods als de inschuurlijn.

Opbrengsten

Ook aan de opbrengstzijde zal er een impact zijn. Zo zal de opbrengst iets verminderen door de bewaarverliezen. Die lopen vooral in het begin van de bewaring hoog op door het vele ventileren voor het drogen en inkoelen van de aardappelen. Daarnaast moet je bij langere bewaring ook rekening houden met een latere betaling. De impact van deze 'verliezen' zullen afhankelijk zijn van de bewaarduur en verkoopprijs van de aardappelen. De verkoopprijs varieert sterk van jaar tot jaar. In sommige jaren is de vrije aardappelprijs na bewaring niet hoger dan bij verkoop af land. In tabel 1 vind je de verkoopprijzen van aardappelen op 3 momenten in het seizoen. De vrije prijs is niet ieder jaar hoog genoeg om de extra kosten van de bewaring af te dekken, maar in een aantal gevallen is ook de hogere contractprijs niet voldoende om die extra kosten te vergoeden. De meeste bedrijven die aardappelen bewaren verkopen ook nog een deel af land. Dit zal vaak verschillen van jaar tot jaar in functie van de bruto-opbrengsten van de aardappelen. Bij hoge opbrengsten is de loods onvoldoende groot om alle aardappelen te kunnen stockeren. In functie van de verkoopprijs, het verkoopmoment en het aandeel aardappelen dat af land wordt verkocht, zal uiteindelijk een gemiddelde verkoopprijs voor de aardappelen verkregen worden. Figuur 1 geeft de evolutie weer van de gemiddelde verkoopprijs van de aardappelen op bedrijven die geen of nauwelijks aardappelen bewaren in vergelijking met bedrijven die zo veel mogelijk van de geteelde aardappelen bewaren. In de periode 2009-2014 zorgden deze verkoopprijzen ervoor dat het arbeidsinkomen op bedrijven met 80 tot 100% bewaring gemiddeld 150 euro/ha hoger was in vergelijking met het gemiddelde. In vergelijking met bedrijven die slechts 0 tot 20% van de aardappelen bewaren, bedroeg het

Tabel 1 Verkoopprijzen van aardappelen (euro/100 kg) in de loop van het seizoen (vrije prijzen volgens notering PCA) - Bron: PCA

Jaar	Af land		Half januari		Half mei	
	Contract	Vrij	Contract	Vrij	Contract	Vrij
2004	6,5	2,5	7,5	2,2	8,6	3,5
2005	5,8	9,0	7,0	11,0	7,9	12,0
2006	6,3	12,0	7,3	29,0	8,7	20,0
2007	8,6	7,0	9,4	7,5	11,4	9,0
2008	9,0	9,5	10,1	9,5	12,2	9,0
2009	9,0	6,0	10,1	7,0	12,2	9,0
2010	7,8	12,0	9,1	26,0	11,6	18,0
2011	9,3	3,0	10,6	4,5	13,1	4,5
2012	8,5	16,0	10	23,0	13,0	28,0
2013	10,0	12,0	11,5	11,5	13,5	6,0
2014	11,0	1,5	12,5	1,25	15,1	2,0
2015	9,0	11,0	10,5	10,0	13,5	18,5
Gemiddeld	8,4	8,5	9,6	11,9	11,7	11,6

Figuur 1 Gemiddelde verkoopprijs per ton van aardappelen in functie van het percentage bewaring - Bron: Bedrijfseconomische boekhouding Boerenbond

verschil zelfs 475 euro/ha. De verschillen zijn echter zeer groot van jaar tot jaar. Zo was er in 2009 een iets hoger arbeidsinkomen voor bedrijven die bewaren, maar was dit extra arbeidsinkomen niet in verhouding met het extra werk dat ervoor nodig is. De meerprijs in 2011, 2013 en 2014 was te weinig om de extra kosten van bewaring te dekken. Dat resulteerde in een hoger arbeidsinkomen voor de bedrijven die af land verkochten. In 2010 en 2012 resulteerde de meerprijs wel in een beduidend hoger arbeidsinkomen dat ruim voldoende was om het extra werk en risico te compenseren.

Meer dan investeringskosten alleen

Om een goede berekening te kunnen maken van de mogelijke rentabiliteit van de bewaring van aardappelen moet je met meer rekening houden, dan alleen met de investeringskosten. Als je kan vertrekken van een goede boekhouding

ken je de huidige kosten op je bedrijf en kan je de nodige aanpassingen doorrekenen, zowel bij de variabele als bij de vaste kosten. Het saldo moet ook voldoende hoog zijn om de extra investeringen te kunnen afschrijven. Ook dit saldo kan je terugvinden in je bedrijfseconomische boekhouding. ■